

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

41. De Regulis Juris.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

Cum in Jure & hominum dispositionibus saepe dubitari possit de *significatione verborum*, ut in *Digestis Juris Civilis* specialis de hoc Titulus ad finem subnectitur, ita similiter Compiler Decretal. in fine operis hunc tit. subiecit. Quia verò *significatio verborum* per totum Jus diffusula passim in propriis materiis & locis tradita est, & omnes verborum Juris significationes hic repetere nimis longum foret, hinc ommissis aliis breviter tantum quasdam Regulas circa verborum intelligentiam & interpretationem, quae circa actus & dispositiones hominum occurrunt, afferemus: nam de *interpretatione Legum* jam diximus in *tit. de Constitut. §. 4. n. 74. & seq.*

I. Igitur verba cujuscunque dispositionis sunt in *propria significatione* & *secundum communem usum hominum* accipienda. *l. non aliter. 69. ff. de Leg. 3.* idque etiam si materia sit strictae interpretationis, ac praedjudicialis alteri. Joann. Honor. *h. t. n. 1.* nisi forrè aliter constet de mente disponentium, quam tamen allegans debet probare. *Gloss. in d. l. non aliter. verb. testatorem.* Item si ex verbis sequeretur aliquid absurdum, vel dispositio redderetur inutilis, tunc verba potius sunt improprianda, quam ut dispositio pereat, *c. Abbati. 25. hoc tit. Honor. l. c. n. 2.* Hinc.

II. Verba intelligenda sunt *cum effectu*, ita ut aliquid operentur, nec sine superflua. *l. 1. §. hoc autem verba. ff. Quod quisque Juris &c. l. 3. in pr. ff. de Jurejur. c. re-latum. 4. de Clericis non resident.*

III. In verbis potissimum attendi debet mens disponentium: quia *verba intentioni & non intentio verbis debet deservire.* *c. secundo requiris. 41. de Appellat. c. intelligentia. 6. hoc tit.*

IV. In contractibus, si verba sint ambigua, interpretatio fit *contra eum; qui legem po-*

tuit apertius dicere. c. contra eum. 57. de R. F. in 6. Ita tamen, ut quantum fieri potest, servetur aequalitas inter contrahentes, *l. penult. C. Communi dividundo.* & ut ratio aequitatis habeatur. *l. si id quod. 4. ad fin. ff. de Rescind. vendit. l. placuit. 8. Cod. de Judic.*

Denique semper verba sunt intelligenda secundum *subjectam materiam & naturam actus* vel contractus *l. 15. §. si upa 4. & ibi Barth. ff. Locati.* Plura de interpretatione verborum videri possunt apud Barbof. in *Tract. Varior. axiom. 222.*

Et circa hanc materiam de *Verborum significatione* ex instituto scripserunt Alberticus de Rosate in *Dictionar. Juris* Aug. Barbof. in *Tract. de Appellat. Juris & dictionibus usu frequentior.* Item Lexicon Juris praeter alios in *prafat. ibidem* ab Hermanno Vultejo relatos edidit Joannes Calvinus: Denique *Tresauros Juris* addiderunt Christoph. Besoldus, Arnol-gus Reygerus & alii.

TITULUS XLI. De Regulis Juris.

SUMMARIUM.

1. Auctores de Regulis Juris scribentes.
2. Vilitas Regularum Juris.
3. Non ex Regulis Juris, sed ex Jure Regula desumpta est.

Sicuti *Digesta Juris Civilis*, ita pariter *Decretales* hoc tit. de *Regulis Juris* clauduntur: in quo variae regulae toto Jure alias sparsae velut in unum fasciculum collectae ob oculos ponuntur, specialiter autem in *Lib. 6. decretal. Bonifacius VIII. 88. Regulas Juris* recenset.

Verum quia istarum exactior declaratio longiorem tractatum requireret, & pleraque

ex

ex jam superius dictis forent repetenda, lectorem ad illos auctores, qui ex instituto in *dictas Regulas Juris in 6.* commentati sunt, remitto. Inter quos sunt Dynus, Petrus Peckius, Henricus Canif. Barb. in *Summa Juris Canonici.* Barb. in *Collect.* ad lib. 6. *Decretal.* & alij.

2. Illud tamen moneo circa *Regulas Juris.* quamvis utile sit eas in Corpore Juris relegere, & quantum fieri poterit, eas memoria mandare, cum valeant pro confirmatione dictorum, & in casibus in Jure non decisus inde argumentum desumi possit, atque in dubio potior sit causa ejus, pro quo Regula facit, donec adversarius aliud Jus in contrarium ostendat, ut inquit Gloss. fin. *ad rub. de R. F.* valde tamen decipi eos, qui putant, se totum Jus ex istis *Regulis* intelli-

gere: cum illa materia, quas ista *Regulae* summarissime perstringunt, habeant maximam amplitudinem, & infinita propensum sint circa has *Regulas* exceptiones. Unde merito Juris Consultus in *L. ff. de h. l. dixerit, non ex Regulis Jus, sed ex Jure Regulam esse desumptam:* quasi dicat, fundamenta Juris ex alijs titulis prima nobiscenda & deinde primum per *Regulas* Juris in memoriam revocanda. Sufficiant igitur haec a nobis tradita fundamenta, ut exinde & *Canones* & alij *Canonum* interpretes satis intelligi possint; labores vero nostri in toto hoc *Collegio Canonico* ad *Ter - Optimi Maximi, DEI* parique *Virginis, Omniumque Coelorum* honorem & gloriam, ac *Proximi* utilitatem impensi sumo.

FINIS LIBRI V.
DECRETALIU.

INDEX